

(str. 37)

R. 1919 v květnu byly první volby do obecního zastupitelstva. Dle politického rozvrstvení zvoleno ve Svitávce 17 sociál. demokratů, 3 lidoví (katol. národní), 4 agrární, 5 národ. demokratů, tovární úředník 1.

V říjnu 1919 postaven na hřbitově pomník padlým v uplynulé světové válce vojákům ze Svitávky. Pořízen byl ze sbírek.

V listopadu 1919 byly kolkovány papírové peníze dosavadní a cenné papíry. Sdělny soupisy jmění za účelem zdanění (dávky z majetku).

R. 1920. V říjnu přerazili nějací zaslepení darebové dva kříže, u Mlatkova a u mostku. Od r. 1918 vznikala v naší republice nová politická skupina, zvaná komunistická, jejíž idee dostaly se k nám z Ruska po velké revoluci ruské r. 1917, ve které svržen systém absolutický a nastolena vláda lidu. Idee tohoto politického směru převzala ve Svitávce značná část obyvatelstva, zejména dělníci.

R. 1921. Rok byl velmi suchý; 5 měsíců, kromě menších spršek, nepršelo. Jarní obilí bylo velmi

(str. 38)

špatné, brambory a řepy malé.

Dne 24. dubna pohřbeni na Olšanech v Praze Rakušany popravení legionáři, mezi nimi i zdejší rodák Ludvík Švancara, o němž již dříve byla učiněna zmínka.

26. dubna 1920 založena ve Svitávce tělocvičná jednota Orel. Cvičilo se v hostinci u Málků, pak v zahradě Jakuba Hrubého. Mimo tělesná cvičení hrána divadla a pořádány oslavy.

Knihovna „Orla“ má 1000 svazků. Kromě „Sokola“ a „Orla“ jsou ve Svitávce dělnická tělocvičná jednotka „D.T.J.“ a „F.D.T.J.“. V květnu vyhořel Horní mlýn Jarošův.

Podle výkazů meteorologického ústavu pařížského byl rok od 1./11.1920 do 31./10./1921 nejsušším za 164 léta s rokem 1899. R. 1899 padlo 417 mm srážek, letos pouze 272 mm při značné teplotě. Den 28. července byl nejteplejší (38,4°R). Vyrovnal se dnu 20. července 1881. Měsíc říjen s průměrnou teplotou 28° nemá v dějinách vůbec pamětníka! Tento rok nezakryly mraky

(str. 39)

slunce 2062 hodiny.

Téhož roku rozpuštěno zdejší obecní zastupitelstvo, a ustanoven vládním komisařem zdejší nadučitel (říd. učitel) Jan Špatinka.

R. 1922. Ani tento rok nebyl příznivý polnímu hospodářství. Od března do polovice července nenapršelo. Obilí nízké, na stráních tak malé, že se při sklízni rukama musilo trhati.

V polovici července přihnaly se od jz. dvě hrozná bouře s průtrží mračen a místy s krupobitím. Potok Sebránek se rozvodnil, zaplavil polní trať „Bahna“. Celá trať až po strážní domek „na Dubcích“ podobala se velkému jezeru. Voda vystoupila tak vysoko, že keřů podél dráhy a obilí nebylo viděti. Stromům vyčnívaly koruny. V Sebranicích jeden dům voda úplně odnesla, dva velice poškodila.

U Svitávky jedna kolej dráhy byla podemleta. Od Sebranic přinesla voda velké množství dříví, klad, pařezů a různého domácího a hospodářského nářadí i peřiny, bochník

(str. 40)

chleba a vepře. Škoda na polích ohromná. Pole a luka zanesena kamením, pískem a bahnem. Na Tišňovsku při té druhé bouři pochodili ještě hůře. Tam někteří lidé přišli i o život.

R. 1923. Protože potok Sebránek působil při povodních velké škody, přikročeno k jeho regulaci. Od 21. března až do konce byla neobyčejná zima. Rok byl sice dost suchý, ale úrodný. V červnu vyskytly se mrazíky, které poškodily brambory.

Ceny zboží klesají. Kurs 100 K = 16.7 fr. švýcar.

1 kg masa průměrně za 20 K, mouky za 3 K, 1 vejce za 60 hal., pár bot za 130 Kč. Houby rostly ještě v listopadu a 1 kg se prodával za 10 Kč.

V září při vojenských cvičeních úkladně zavražděn byl kapitán čsl. vojska Hanika na „Dubcích“ 20letým výrostkem z návodu ženy kapitánovy.

R. 1924. Politické stranictví vyhrocuje ve štvance. V novinách různých stran i na schůzích pomlouvá a hanobí jedna strana druhou, ačkoliv jsou, jak praví staré české přísloví „jedna za osmnáct a druhá bez dvou

(str. 41)

za dvacet“. Kanceláře a tak zvané sekretariáty politických stran (všech) jsou hotovými výrobami pamfletů a útoků na nepoctivé i poctivé.

Společenský život je tím značně otráven. Záští, anonymní udavačství, politická msta působí mezi lidmi neklid. Jeden zdejší občan pravil: „Pověsit redaktory a sekretáře a zavřít sekretariáty a byl by pokoj.“ Snad měl trochu pravdu. Poněkud přísný to soud, ale vyjadřuje rozhořčenost pokojných obyvatelů.

Dne 2. června vyhořel rolník Petr Kučírek.

Vrah kapitána Haniky, Veselý, odsouzen na 3 roky do žaláře, Hanikova žena odsouzena na smrt, Charvátová (spoluvinice) na 20 let do žaláře.

Rok tento byl pro hospodářství příznivý. Měsíc říjen byl velmi krásný. Toho roku opraven hřbitov.

Rok 1925

Objevila se mandelinka bramborová, hrozný to škůdce brambor. Pochází z Ameriky. Živí se na nati a svým množstvím působí jako kobylky.

(str. 42)

Zatím se u nás vyskytla ojedinele. Přišla z Německa, jako všechno jiné zlo.

V zimě nebylo téměř sněhu. Více pršelo. Mrzlo né příliš. Nejsilnější mráz v lednu -11°R.

10. dubna začaly jarní práce, které se protáhly do 20. května. Květen a červen byl více vlhký než suchý.

Do měšťanské školy zdejší zapsáno 89 chlapců a 88 děvčat.

7. března oslaveny 76. narozeniny (výročí) pana presidenta Osvoboditele, T. G. Masaryka.

O Velkonocích bylo prohlášení míru v Praze a rozhlasem po celé republice. Případné proslovy, 2 minuty úplného klidu (ticha) vzpomínkou na a za mrtvé. Řídil českoslov. Červený kříž.

Dne 28. října při oslavě státního svátku odhalena pamětní deska na místní radnici popravenému legionáři svitáveckému, Ludvíku Švancarovi.

Co čte žactvo zdejší kromě svých učebnic? Žáci zdejších škol odebírají časopisy: Vesmír, Cesta, Naše doba, Širým světem, kromě knihovny.

(str. 43)

Žně se celkem vydařily pro ustálené počasí.

Podzim byl zpočátku suchý. Řepy bylo více než předešlý rok (1q = 23 Kč, ječmen 1q = 160 Kč)

Ceny životních potřeb jen nepatrně klesly. Listopad i prosinec byl blativý. Nouze bytová je velká; pro nedostatek peněz staví se málo a jen to nejnutnější.

Rok 1926

Tento rok byl učenci předpověděn jako abnormální (kromobyčejný). Studený, deštivý, na živelní pohromy bohatý.

Leden dosti studený. Sněhu nebylo mnoho a dlouho netrval. V únoru se počasí hodně střídalo. Koncem března začato s jarními pracemi. Teplota na jaře byla podnormální. Přes deštivé počasí byly jarní práce včas skončeny. V květnu přšelo téměř denně. Byl studený máj; bude-li ve stodole ráj?

Při sušení sena a ve žních bylo chladno a deštivo. Těžká byla sklizeň úrody. Řídké slunné a teplé dny končily zpravidla prudkými bouřemi s krupobitím.

(str. 44)

Semič odnesl seno a louky zanesl pískem a bahnem. Obilí vymoklo, řepa a brambory bídné. Pro velké mokro okopávali někteří rolníci ještě 15. července řepy. Celý červenec byl mokrý. V srpnu se počasí zlepšilo tak, že žně byly obstojně provedeny. Brambor a řepa bylo málo. Podzim až do prosince byl vlažný.

Ceny plodin hlavně následkem zavedení ochranných cel (cla) silně stouply.

Toho roku postaveno 18 rodinných domků u silnice Sebranice - Mlatkov u dráhy. Tedy nová svitávecká čtvrť. Dokončena regulace Sebránku.

Mravní úroveň některých politických stran poklesla již tak, že osobní štvance dostoupily vrcholu. Bože můj, jsou lidé tak slepí a duševně omezení, že necítí a nevidí oproti celému vesmíru svou a svého jednání nepatrnost? Nejsmutnějším faktem pro budoucí věky bude, že toto ničemné, nerozumné a bezpříkladné štvání postihuje i samého našeho

(str. 45)

tak zasloužilého presidenta Osvoboditele a ministra zahraničních záležitostí Dr. Eduarda Beneše.

Vděčnost jest vzácné kvítí, těžko se ujímá a kvete, zvláště v naší vlasti, málo kde. Kdyby ten boj byl veden aspoň pro dobrý účel a cíl a aspoň trochu, trošinku slušně! Ješitní jedinci nemohouce dosáhnouti svého povznesení, neštítí se podlými prostředky svého třeba nejzasloužilejšího a nejpoctivějšího konkurenta znemožniti.

Kaple na Hradisku opravena.

Rok 1927

Leden byl bez sněhu a většinou blativý. Podobně v únoru. Masopůst dlouhý, trval do konce měsíce. Mezi dětmi i dospělými řádila chřipka. Její průběh byl mírný.

Přes nepříznivé počasí v březnu polní práce včas vykonány. V dubnu přšelo přes den.

Brambory na sázení byly za 90-110 Kč 1q.

O Velkonocích na Bílou sobotu prohlášení míru. 16. května pořádán svátek matek. Tyto oslavy konány každoročně v květnu. Maminky pozvány do některého místního sálu.

V proslovu jejich práce

(str. 46)

důležitost a zásluhy oceněny a uznány. Následuje několik příležitostných básní a písní. Také sborové recitace. Nakonec podělí děti své maminky zpravidla květinami nebo jinými dárky.

Květen byl chladný. 1. den května oslaven jako svátek pracujícího lidu průvody a projevy.

Mezi 12.-15. dnem května udeřily mrazy -3 -4°R.

Květy na stromech, řepa i brambory pomrzly.

Dne 27. května zvolen presidentem republiky opět Dr. Tomáš G. Masaryk.

Koncem měsíce pořádány sbírky pro Okresní péči o mládež, Zemskou péči o mládež, Čsl.

Červený kříž.

Červen byl krásný. Koncem toho měsíce byla teplota 28°R ve stínu, na slunci 36°R. Bylo sucho. Konečně 3. a 4. července napršelo. Na to opět bylo teplo. Dne 25. června přihnala se prudká bouřka nad Svitávku, která zabila v Mlatkově občana Odehnala žnouceho trávu.

V červenci několik lijákových mání mírnilo horko a sucho. Obilí polehlo. Srpen byl pro žně velmi příznivý. Úroda pěkná, obilí dosti

(str. 47)

sypalo. Žita bylo méně, takže žito bylo o 40 Kč dražší než pšenice, čehož nebylo pamětníka.

Do měšťanské školy zapsáno 83 chlap. a 102 děvč. Vyučovalo 9 učitelů a učitelek.

Září bylo suché a pěkné. 15. září přišel vydatný déšť. Brambory se vydařily znamenitě a dobře byly sklizeny (1q = 20 - 30 Kč). Odvezeny většinou do Německa. Řepa byla místy obrovská a bylo jí dosti (Na 1 míře = 19a² = až 80q)

V prosinci nastaly tuhé mrazy a napadal brzy sníh. Vánoce byly krásné, bílé, zimavé až do Nov. roku.

Tohoto roku pořádala místní osvětová komise se školami Svátek matek, Mírovou slavnost, Naroz. pana presidenta Osovoboditele, Oslavu památky mistra Jana Husi, Den Svobody.

Vyjmenovány zde nejsou různé taneční a výletní zábavy, plesy, kterých tu bylo odjakživa jako hub po dešti.

Rok 1928¹

V lednu mrazy trochu polevily. Sníh dlouho netrval. V únoru byly deště a sněhové plískanice.

(str. 48)

Dne 20. února pronajata obecní cihelna na 6 let.

Dne 3. března usneslo se obec. zastupitelstvo postaviti v „Sebránkách“ most přes Sebránek na železných nosičích (traversách) 30 cm širokých.

Ředitelství státních drah požádáno, aby noční vlaky zastavovaly ve Svitávce.

V březnu byla dosti tuhá zima se sněhem.

Kromě oslavy výročí narozenin pana presidenta oslavena dne 28. března památka učitele národů, Jana Amosa Komenského.

Duben byl zpočátku teplý, pak sychravý. Dne 12. dubna přeletěla Svitávku vzducholod' „Italia“ generála Nobile a Čecha ingen. Běhounka plující k severní točně.

28. dubna. S cihelnou je trápení. Pronajímá se zas a jinému interesentu (zájemci).

Založen fond pro chudé žáky.

Dne 5. května Svátek matek s obvyklým pořadem.

Květen počal studeně; některý den i sněžilo. Od 8.-12. května vyskytly se mrazíky až -3°R. Některé květy pomrzly. Ku konci se oteplilo.

(str. 49)

Dne 7. července usnáší se obecné zastupitelstvo 13 hlasy, aby školní budova pro měšťanskou školu byla postavena na pozemku pí Šrödrové (9 členů bylo proti, ostatní se vzdali hlasování).

Těž vyřízen obecní rozpočet na rok 1929 beze změn.

Červnové studené počasí se v červenci zlepšilo a úroda ukázala se slibnou.

Malován kostel a střecha farní opravena. Malířské práce za 5700 Kč.

Žně byly moc pěkné; nepršelo do nich. Těž srpen byl pěkný, suchý. Úroda byla pěkná a dobře sklížena. Obilí dost sypalo.

Dne 8. září usneseno všemi hlasy obec. zastupitelstva zřízení obecního čerpadla v Brněnské (slepé) ulici. Požádán okresní úřad o povolení otevřítí kamenolom u Hor. mlýnu a Pazderny.

¹ V kronice omylem zapsaný rok 1929

V Brně byla výstava „soudobé kultury“, kterou navštívilo mnoho zdejších občanů včetně žactva obou škol. Při té příležitosti žáci uviděli v Brně pana presidenta Osvoboditele.

V září začato s vybíráním brambor. Bylo jich

(str. 50)

dost přes nepříznivý květen.

29. září v obecním zastupitelstvu (na obci) všemi hlasy usneseno zadati stavbu mostu v „Sebránkách“ staviteli V. Maláskovi za 14.370 Kč.

Setí podzimní se vydařilo a pozdějšími dešti pěkně vzrostlo. Říjen byl více deštivý a chladný. Řepa se dobývala až po 15. října.

Dne 28. října oslaven obvyklým způsobem. (Lampionový průvod, proslov činovníků obecních a místních učitelů, recitace a divadelní představení.)

Dne 3. listopadu obecní zastupitelstvo souhlasí se změnou vymetacího obvodu (patří nyní k Boskovicím). Listopad byl více suchý a vlažný. Řepa se ten měsíc sklídila bez obtíží. Toho měsíce byly též volby do okresního a zemského zastupitelstva.

Do měšťanské školy zapsáno 56 chlap. a 72 děvč. V prosinci udeřily citelné mrazy. Na obci usneseno vybírat z porážky dobytka obecní poplatky a to na 6 roků.

Cihelna opět pronajata jinému zájemci.

(str. 51)

Na obci usneseno jednomyslně přispěti dobrovol. hasič. sboru na koupi automobilové stříkačky 50.000 Kč v ročních splátkách po 10.000 Kč.

Žádost tělocv. jednoty „Orel“ o dodatečný příspěvek na oslavy svatováclavské zamítnut.

8. prosince na obci usneseno nepřipojiti Svitávku ke skupinovému vodovodu. Kamenolom u Hor. mlýnu se pronajme. Též usneseno zříditi v obci čítárnu.

Rok 1929

Leden začal krutými mrazy se sněhovými vánicemi. Nejnižší teplota ve Svitávce byla -34°Cel. Trubice vodovodů, záchodů a p. zamrzly a popraskaly. Stromy utrpěly velmi. Velmi mnoho jich zmrzlo a popraskalo.

Dne 26. ledna na obci schválen obecní rozpočet.

Potřeba 191.440 Kč

Úhrada 106.224 Kč

Přirážky: 146 % k dani činžovní
160 % k ostatním daním
40 % mimořádná přirážka

(str. 52)

Kamenolom pronajat staviteli V. Maláskovi za 500 Kč ročně. Obecním zaměstnancům se dává 13. měsíc jako vánoční nadílka.

Strana komunistická protestuje proti zdražení mléka.

Kruté mrazy trvaly po celý leden. Sněhu bylo 1 m vysoko. Průměrná teplota -20°Cel. Únor začal ještě hůře. Dne 3. února bylo -32°Cel. Pro nedostatek uhlí nařízeny ve školách zimní prázdniny. Na železnici byla pro zlou zimu omezena osobní i nákladní doprava. Starší stromy, zvláště ořechy a třešně mrazy většinou zničeny. Obilí trpělo celkem nemnoho jsouc pokryto sněhem. Zvěře zahynulo velmi mnoho hladem i mrazy.

Dne 23. února pronajat za 150 Kč roč. prodej benzínu firmě „Oil Company“ před domem č. 1.

Bylo nařízeno kry a ledy dle možnosti odstraňovat, aby na řece nenastala zácpa.

Obec opět se brání skupinovému vodovodu.

Březen do polovice hodně studený. Pak se trochu oteplilo a sníh ponenáhlu pouštěl. Proto nenastaly povodně.

(str. 53)

Dne 7. března oslaveno výročí narozenin pana presidenta obvyklým způsobem.

Na počátku dubna vyskytly se -3 5°Cel. mrazíky.

Dne 6. dubna se povoluje od obce výplata na ½ hl. pivo při odvodu. Též vydán od obce zákaz

znečišťování veřejných míst (pokuta 20 Kč).

Po 10. dubnu začato se setím. Na konci měsíce se počasí ustálilo a oteplilo.

4. května na obci usneseno vyslati deputaci k okres. úřadu, aby přestalo časté a velmi škodlivé přemísťování učitelstva.

Pronajímá se prutník za 400 Kč na 3 roky.

Polovice května byla dosti teplá a vlhká.

Na obce usneseno, že dobytek se musí při pastvě držeti na provazu. Navážení náměstí zadává se za 4 Kč za povoz.

Dne 8. června opět vyslána deputace k okres. úřadu stran častého a tím škodlivého přemísťování učitelstva. Též na obci usneseno přivítati v Mlatkově pana presidenta Osv. průvodem s hudbou. Zpráva o činnosti míst. okrašlovacího spolku na obci k vědomí.

(str. 54)

Okrašlovací spolek ve Svitávce byl založen a několik let velmi dobře veden učitelem Sedláčkem rodem z Crhova u Olešnice. Po dnes koná dobře své poslání, Svitávku opravdu kráší a zasluhuje plného uznání.

16. června navštívil zdejší kraj pan president Osvoboditel. Byl zdejšími občany uvítán v Mlatkově.

Přes časté deště obstojně usušena a sklízena sena. Koncem června nastala veliká vedra. „Jaká zima, takové léto.“ Červenec začal nesnesitelným horky. Bouřka stihala bouřku. 1. července strašná vichřice nadělala velkých škod na stromoví ovocném i v lesích a na střechách. Celý pruh lesa na četných místech větrnou smrští pokácen. (Rychlost větru 104 km za 1 hodinu).

13. července usneseno na obci, že se živelní pohromou poškozená cihelna obecní dá opravit. Také se doporučuje okres. úřadu prodloužení kinolicence zdejšími invalidům.

20. července začaly se žně. Vedra při tom neobyčejná. Dne 23. července bylo +46°Cel.!

(str. 55)

Dne 25. července přihnala se velká bouře s krupobitím. (Kroupy velké jako vlašské ořechy). 50-60% úrody bylo místo zničeno. Ovoce pryč! Pozdější deště zdržovaly sklizeň obilí. Konec července byl pěkný. 3. srpna byla dražba na ovoce obecních stromů. Též na obci usneseno přistoupiti k lesní reformě boskovické.

Srpen byl celkem pěkný s nočními chladny. 20. srpna skončily se celkem dobře žně.

10. září začala se sklizeň zemáků, kterých byla velká úroda. (1q = 15-25 Kč).

14. září zakázán obci kamenolom.

28. září na sv. Václava připadlo 1000leté jubileum státu českého.

Září bylo celkem suché.

V říjnu se selo, sklízely poslední zemáky a řepa. Obojího byla pěkná úroda.

Dne 5. října na obci usneseno opravit cestu v „Sebránkách“ za 31.200 Kč. Též usneseno opravit silnici od Panského domu až po silnici k Míchovu.

Též upraven plat obecnímu strážníku.

Dne 27. října byly volby do obou našich sněmoven.

(str. 56)

Bližší údaje scházejí. Říjnové počasí bylo nad obyčej (nadnormálně) teplé. Od r. 1775 nebylo v říjnu takové teploty.

Do měšťanské školy chodí tohoto roku 55 chlapců a 51 děvč.

Dne 28. října oslaven státní svátek obvyklým programem (pořádkem).

Také listopad byl nad obyčej teplý a deštivý. Nemrzlo. Prosinec byl již dosti chladný. Napadl sníh. Vánoce byly bílé s mírným mrznutím. Mezi dětmi se rozšířil záškrt (difterie). 3 děti na tu nemoc zemřely.

Na obci projednán a schválen rozpočet na r. 1930.

Spotřeba	272.680 Kč
Úhrada	113.460 Kč
Mimořádná potřeba	<u>35.000 Kč</u>
Schodek	198.170 Kč

Jakými přirážkami byl uhrazen, v protokolu není zapsáno. Též na obci usneseno, kamení na štet² a šterk pro stavbu silnice v „Sebránkách“ voziti ze Lhoty Rapotiny.

V Sokolovně zahrána Blodkova opera „V studni“.

² štet - silniční podklad z velkých kamenů a drti

Rok 1930

Leden začal studeně. 2. ledna napadlo 2 dm sněhu. Mrazy -13°C. Jako předešlá léta dala místní továrna 106 m látek na ošacení dětí. Obec přispěla 1000 Kč.

Únor byl mírný, sněhové přeháňky s deštěm, mírné mrazy.

Dne 8. února na obci jednomyslně usneseno jmenovati pana presidenta Tom. G. Masaryka čestným občanem Svitávky.

Březen byl i na počátku mírný.

7. dne března. Na uctění památky výročí 80. narozenin pana presidenta Osv. věnovala obec na ošacení chudých dětí 1000 Kč. Též továrna Moos Löw-Beerova přispěla k tomuto účelu.

Na obci usneseno požádati státní pozemkový úřad o přidělení lesa „v Křižánku“ pro obec Svitávku.

8. března. Na zřízení okresní nemocnice v Boskovicích na obci usneseno přispěti částkou 5.000 Kč.

Ku konci března začato se setím.

Dne 5. dubna usneseno na obci požádati okresní úřad o vydláždění silnice středem Svitávky kostkami žulovými. Brancům se povolují ¾ hl piva.

Zakázáno střílení prakem a poškozování květeny. (Pokuta 5-50 Kč)

Účinky mrazů předešlého roku se objevily. Mnoho ovocných stromů rozkvetlo a potom uschlo.

Duben byl chladný s menšími mrazíky.

Dne 1. května sčítány v republice závody zemědělské, živnosti, stromy a keře.

Dne 3. května na obci usneseno malou většinou poříditi nadstavbu obecné školy.

Květen byl studený bez dešťů. Napršelo až ku konci měsíce. Úroda se pěkně vzpamatovala.

Dne 7. června na obci usneseno zasypati vodní kanál na náměstí. Také usneseno nadstavbu školy hraditi půjčkou a stavba zadána v konkurenci zed. mistrům V. Maláskovi ze Svitávky a J. Kachlíkovi z Lysic. Dozor má stavitel Havlena a architekt Janoušek, oba z Boskovic. Zmírnila se tak nezaměstnanost, která se počala povážlivě jeviti.

Červen byl krásný.

14. července usneseno na obci trestati liknavé členy obec. zastupitelstva pokutou 50 Kč.

(str. 59)

Červenec byl velmi horký. (Přes 30°Cel.) V polovice začaly žně, které trvaly právě 4 týdny.

V té době opraven kostel svitávecký. Koncem srpna se následkem velmi příznivého počasí objevily spousty myší na polích. Užívané prostředky hubiti je nepomáhaly. V září se ochladilo a pro časté deště zdržovala se sklizeň zemáků, jichž byla velká úroda.

V říjnu pršelo stále. Po 15. říjnu se teprve klídila řepa.

Dne 16. října byla kolaudace nadstavby místní školy. Nadstavba byla za 300.000 Kč. Náklad zvýšen o 200.000 Kč, protože bylo nutno nahraditi některé stropy dosavadní budovy. Získáno 5 učíren, 3 větší kabinety, 4 šatny a sborovna.

Dne 18. října usneseno na obci 10 hlasy zavedení dávky přes čas (flámenky); 10 hlasů bylo proti, 4 členové nehlasovali. Hlasování byla patrně velmi nepopulární. Hlas starosty rozhodl pro zavedení této dávky. Byla-li dávka vybírána a jak dlouho, není známo. Usneseno též, aby na základě přípisu okres. úřadu v Boskovicích přistoupila Svitávka ku stravovací akci pro 49 v obci

(str. 60)

nezaměstnaných.

Dne 28. října oslaven státní svátek.

Říjen i listopad byl deštivý. Mezi dětmi vypukly nakažlivé nemoce spalničky a příušnice.

Ku konci října padal sníh s deštěm. Ve vyšších polohách zůstal ležet. Brzy roztál a řeka se rozvodnila.

Dne 2. prosince bylo sčítání obyvatelstva. (Viz zápis o tom od předešlého kronikáře!)

6. prosince. Nabídka koupě Jeřábkova mlýnu (t.j. Prostředního) se obcí nepřijímá pro nedostatek obecních peněz.

Na stravovací akci pro děti nezaměstnaných povoluje se celkově 5.000 Kč. Také lidovou školu v obci usneseno zříditi. Do měšť. školy chodí 73 chlap. a 46 děvčat.

Zrušena soukromá německo-židovská škola ve Svitávce a inventář zdělila zdejší měšť. škola.

Do školy pořízen rozhlasový přijímač s 3 ampl.

Ve zdejších kině promítnuty jako zvláštní filmy, filmy „Bílé stíny“ a „Plukovník Švec.“

Rok 1931

V lednu napadly velké spousty sněhu. Zima však nebyla krutá. Největší mráz -14°C.

Dne 17. ledna ujednán smír mezi obcí a dědici mlynáře Jeřábka ze Svitávky ve příčině držby pole katastr. čís. 210. ve Svitávce.

Od počátku roku vaří se pro chudé žáky a zvláště pro děti nezaměstnaných. Vaří se ve škole.

Dne 24. ledna projednán a schválen obecní rozpočet na r. 1931.

Potřeba	418.448 Kč
<u>Úhrada</u>	<u>157.231 Kč</u>
Schodek	261.217 Kč

Přirážky: 114 % k dani činžovní a domovní,

152 % k daním ostatním.

40 % mimořádná přirážka

Také na obci usnesena sbírka pro nezaměstnané. Shledány nepořádky v místní záložně Reffeisence. Věc se skoncovala smírně.

Nezaměstnanost povážlivě roste. I v jiných státech.

V únoru stále sněžilo, doprava byla částečně omezena. 7. března vyplatilo se 5 zdejším chudým po 100 Kč na paměť 81. výročí narozenin pana

presidenta Osvoboditele.

Březen byl značně studený.

V dubnu se začalo se setím.

Dne 25. dubna zvoleno nové zastupitelstvo obecní. Starostou opět Oswald Horák. Zvoleny též komise: finanční, regulační, hospodářská, zdravotní, policejní, stavební, osvětová, soudní tribunál, knihovní, místní školní rada, kostelní výbor, ověřovatelé protokolu.

Dne 2. května převzala obec od dráhy studnu s čerpadlem do svého vlastnictví.

Dne 9. května zakazuje se přísně pastva koz a krav na Hradisku a u Zeleného kříže pod pokutou 5-50 Kč z kusu. Záplava myší zmizela epidemiemi.

Dne 16. května usneseno udělati na „Sebránku“ 3 nádržky pro hasičské účely.

Dne 23. května usneseno zřídit studnu „u Šlachty“ po najetí vody proutkařem. Stavba zadána studnaři z Boskovic. Také se žádají chovatelé slepic, aby tyto nepouštěli ven. Dělají škodu.

Květen byl celkem pěkný. Slaven svátek matek.

31. května promítán ve zdejším „kině“ film

(str. 63)

„Psohlavci“.

6. června usnesena na obci regulace Svitavy. Přispěje se 410.000 - 450.000 Kč.

Dále se dne 20. června usnáší obecné zastupitelstvo dáti důtku jednomu občanu „přes jeho chování vůči úřadu“. Budiž vybubnováno, aby po 7. hod. večer hleděl každý s pole zmizeti.

Patrně někteří spíše odnášeli jak přinášeli.

V červnu bylo celkové počasí příznivé. 21. června pořádána byla výstavka žakovských prací.

Velká účast občanstva svědčila o porozumění.

V červenci byla velká vedra. Až 35°C. K tomu velké sucho. Od polovice srpna chladné a deštivé počasí. Úroda byla slušná a obstojně sklízena.

Dne 22. srpna usneseno vyměřit přiorávky. Do měšťanské školy chodí 78 chlapců a 73 děvčata.

19. září žádá Okrašlovací spolek o povolení vykáceti staré stromy před radnicí a nové okrasné vysázeti. Povoleno. Září vyznačovalo se zlepšením počasí. Brambory řádně sklízeny.

Dne 3. října na obci usneseno další 3 roky vybíratí dávku z lihovin po ostré slovní potyčce.

Říjen byl studený a deštivý.

(str. 64)

Řepaři měli s řepou obtížnou práci. Setí skončeno jakž takž.

28. října obvyklá oslava státního svátku.

Listopad začal deštivě a chladně.

7. listopadu na obci usnesena rekonstrukce silnice k továrně jako nouzová akce. Listopad setrval studený a mokrá až do konce.

Dne 12. prosince usnesena sbírka pro nezaměstnané na vánoční podporu. Stanoveny na obci diety cestovní:

½ dne do Boskovic 10 Kč

1 den do Boskovic 20 Kč

1 den do Brna 50 Kč.

Projednán rozpočet na r. 1932.

Potřeba 424.611 Kč

Úhrada 54.985 Kč

Na úhradu schodku usnesena mimořád. přírážka 30 %

řádná 270 %

k činž. a dom. dani 114 %

Také usneseno obecním služebníkům dáti 13. měsíč. plat jako vánoční remuneraci³.

Prosinec celý byl studený až do konce (-12°C). Svátky vánoční byly bez sněhu.

³ remunerace – peněžitá odměna k platu

(str. 65)

Rok 1932

Leden byl bez sněhu a jen mírně mrzlo. Největší mráz -7°C . V únoru rovněž jen mírné mrazy.

21. února ustavilo se ve Svitávce rodičovské sdružení, které si vzalo za úkol podporovati učitelstvo hlavně při výchově dětí a obstarávati různé potřeby školní. Je to 15 členný výbor složený ze všech politických stran.

V březnu mírně mrzlo. Ku konci měsíce začato s polními pracemi.

7. března oslaveno výročí narození pana presidenta Osvob.

O velkonocích na Bílou sobotu ohlášení míru Čsl. Červ. křížem.

Duben byl dosti teplý. Práce na poli měly dobrý průběh. Do školy zaveden vodovod za 25.000 Kč.

V květnu byla velká horka a málo pršelo. Obilí proto málo odnožilo. V půli měsíce „Svátek matek“.

I červen byl suchý a velmi teplá (až 36°C). Přes značné sucho byla úroda obstojná. Pšenice však trpěla rzí. Sena bylo málo.

Červenec byl rovněž teplý. Žně normálně začaty. Protože i srpen byl hodně suchý, obilí bez obtíží sklízeno, ale zvláště pšenice málo sypala.

Do měšťanské školy zapsáno 95 chlapců a 86 děvčat.

(str. 66)

Dne 9. září promítalo zdejší „kino“ vlastenecký zvukový film „Karel Havlíček Borovský“.

17. září vzpomenu 100. výročí narození Dr. Mirosl. Tyrše a významu a neskonalých zásluh pro povznesení tělesné výchovy českého národa.

Září bylo velmi pěkné a proto zemáky včas sklízeny a zasety ozimy. Brambor byla velká úroda.

I v říjnu bylo pěkné počasí. Řepy též bez obtíží sklízeny a setí dokončeno.

28. října obvyklým způsobem oslaven státní svátek. V sokolovně sehrán kus „Svoboda“.

Sbírka na dělnický domov vynesla 520 Kč.

26. listopadu promítán ve zdejším „kině“ film „Její princ“ hlavně pro školy.

Listopad byl sychravý.

V prosinci začalo mírně mrznout.

14. prosince promítán ve zdejších „kině“ historický film „Vězeň na Bezdězi“. Při tom vzpomenu 25. výročí smrti milovaného našeho básníka Svatopluka Čecha. Po celá rok pořádány různé strany výlety, plesy a taneční zábavy, o kterých je zbytečno dále se šířiti.

(str. 67)

Rok 1933

V lednu napadlo mnoho sněhu. Silnice byly zaváty, autodoprava na 14 dní zastavena. Největší mráz -23°C. Ku konci měsíce se oteplilo, sníh tál; vody však mnoho nebylo. Šlo to pozvolna.

Únor byl velmi vlažný (až +15°C). Po 15. únoru se ochladilo a sněžilo s přestávkami až do konce.

5. března oslava 83. výročí narození pana presidenta Osvob.

Březen v celku byl více chladný než vlažný.

1. dubna stanoveny obec. zastupitelstvem požitky polního hlídače (350 Kč měsíčně). Služba od 1. března do 31. října. Jednáno též o regulaci Svitavy v městečku od Hor. mlýnu až ku Štachovům. Regulace se prováděla.

V dubnu bylo zaseto. Bylo chladno a sucho.

Na obci usneseno upsati na 5% státní půjčku práce r. 1933 50.000 Kč a sice 19 hlasy proti 10 hlasům. Příspěvek obce na regulaci Svitavy ve svitáveckém katastru v sumě 125.000 Kč bude hrazen z rezervního fondu a běžného rozpočtu.

Mlýn Jeřábkův, bývalá residence opatů hradištských, byl zakoupen Eduardem Jarošem, majitelem Horního

(str. 68)

mlýna, a v původní podobě a slohu renovován. Při něm zřízena elektrárna.

10. června vyřízena „pachtovní“ (nájemná) smlouva obce se sportovním klubem „S. K. Moravanem“ stran hřiště „na Lubinách“ na 6 roků.

Mlynáři, Eduardu Jarošovi se povoluje rozšíření elektr. sítě s poznámkou, aby zlevnil a zlepšil dodávku proudu.

Na obci odhlasována výpůjčka 200.000 Kč na regulaci Svitavy a upsání „půjčky práce“.

Květen i červen jevil se počasím příznivým tak, že úroda byla slibná.

Červenec byl rovněž velmi příznivý a proto žně v pořádku vykonány a obilí sklízeno bez závady v srpnu. I září bylo pěkné; brambory za sucha sklízeny, bylo jich dost a pěkné. Ozimy zasety pohodlně.

Říjen byl příjemný; dešťů málo. Řepa byla dobytá sklízena bez zimavých a plískanicových

útrap. V tomto čase byla veliká nezaměstnanost; lidem nezaměstnaným rozdělován chléb a uhlí.

Obdoba stavění „hladové zdi“ v Praze za Karla IV.

27. října oslaveno 15. výročí prohlášení Č.S.R.

(str. 69)

Oslava konána s obvyklým programem v Sokolovně.

Předcházel lampionový průvod, aby i děti z toho něco měly.

11. listopadu usneslo se na obci souhlasiti s projektem okresní silnice Prostějov – Nové Město.

Rozpočet obce na r. 1934 projednán a schválen:

Potřeba 303.770 Kč

Úhrada 45.915 Kč

Schodek bude uhrazen 114% přirážkou k činžovní dani a 300% přirážkou k daním ostatním.

Měsíc listopad byl příjemný.

6. prosince v místním „kině“ přednáška z ministerstva národní obrany o ochraně proti leteckým útokům s filmem „Manevry na Hané“.

Na vánoční nadílku přispěl časopis „České slovo“.

12. prosince uctěna památka velkého státníka českého, sedláka Antonína Švehly při příležitosti jeho úmrtí.

V prosinci byla tuhá zima bez sněhu až do 15. prosince. Byly obavy, aby ozimy nevymrzly. Po

15. pros. trochu sněhu napadlo.

Do měšťanské školy zapsáno 96 chl. a 99 děvč. Stravováno denně 200 žáků (4krát týdně celý oběd).

Rok 1934

Leden byl mírně zimavý, většinou bez sněhu. Mezi dětmi i dospělými řádila chřipková epidemie.

Únor z počátku mírný.

17. února na obci usnesena věková hranice pro nebytí⁴ chudinské podpory (60 r).

20. února strhla se ohromná sněhová vánice. Sníh však dlouho netrval.

Březen byl mírný s nočními mrazíky.

7. března byla obvyklá oslava výročí narození pana presidenta za hojně účasti v místní Sokolovně.

V únoru i v březnu dále řádila chřipková epidemie.

V dubnu se vykonaly polní práce bez obtíží, protože počasí bylo příznivé.

Dne 21. dubna přislíbilo ministerstvo zemědělství na úpravu řeky Svitavy příspěvek do částky 630.000 Kč.

5. května. Jelikož Terezie Ištvánová (zdejší cikánka) vede v obci život pohoršlivý vyhošťuje se z obce.

6. května pořádán svátek matek, kteréžto slavnosti účastnil se též okresní hejtman z Boskovic, R. Kabela.

Celý květen byl velmi krásný pro úrodu na poli i na stromech velmi příznivý.

Dne 24. května oslaveno opětné zvolení pana Dr. Tom. G. Masaryka prezidentem republiky Československé.

7. června navštívil zdejší školu okresní hejtman boskovický, R. Kabela, jako předseda okres. škol. výboru.

Červen byl rovněž velmi pěkný. Teplý občasný déšť posiloval blahodárně rostlinstvo. Sena pěkná, dobře usušená a dobře sklizená.

10. června sehrály zdejší děti pěknou hru „Ferda detektiv“ v místní Sokolovně.

Červenec byl žním velmi příznivý. Úroda dobře sklizena do polovice pěkného srpna.

V září bylo klidné a slunné počasí. Brambory dobře sklizeny a ozimy zasety.

⁴ Pravděpodobně má být „nabytí“

Pro příznivé počasí i v říjnu doseto a řepy za sucha a bez zimy sklizeny.

20. října usneseno na obci na žádost ředitelství reál. gymnasia v Boskovicích neudělití ničeho tomuto ústavu pro finanční tíseň obce.

Dne 28. října (Den Svobody) oslaven v Sokolovně proslovy, recitacemi, zpěvy a p. Večer před tím lampionový průvod a na náměstí vyslechnuta řeč legionáře prof. Švandy.

(str. 72)

Děti při té příležitosti sebraly na sirotky 98 Kč. (Na Svitávku dost málo!)

V prosinci hrály děti hru „Sokolem“ pořádanou jménem „Vánoční země“.

29. prosince projednán a schválen obecní rozpočet na rok 1935.

Potřeba 279.305 Kč

Úhrada 65.237 Kč

Schodek kryt částečně 300% přirážkou. Nekryto zůstává 143.523 Kč.

Listopad i prosinec velmi mírný, dokonce teplý, tráva v zahradách pěkně zelená. O vánocích přšelo. Sněžit začalo až před Nov. rokem.

Toho roku zapsáno do obecné školy nových 17 chlap. a 20 děvčat. Celkem bylo 233 žáků. Ze Svitávky 192, Klevetova 4, Sasiny 21, Zboňku 15 žáků.

Říd. učitelem byl Jan Jedlička. Toho roku učilo na obec. škole celkem 7 učitelských osob.

Do měšť. školy zapsáno bylo 210 žáků. Žáci byli pojištěni proti úrazu. Ušetřili si ve školní spořitelně 2286 Kč za rok. Žáci odebírali časopisy: Mladý svět, Mládí, Školský rozhlas.

Netřeba zvláště zdůrazňovati, že počet tanečních

(str. 73)

zábav, výletů, merend, plesů a p. bylo více než dostatek. Tedy i dospělá mládež si jak náleží „přišla na své“.

Rok 1935

Leden začal tuhou zimou až -20°C . Po 20. lednu se poněkud oteplilo a sníh z velké části roztál. Pak mírně mrzlo s polední oblevou. Masopust neobešel se bez různých plesů, „bálů“ a merend. Skoro by na všechny strany a spolky nedostalo ani muzikantů ani sálů. Dobrý národní spisovatel moravský Václav Kosmák by napsal podruhé: „Bída je, a proto juchú!“.

Únor teplý, jako na jaře. Sníh žádný, jeden den bylo až $+20^{\circ}\text{C}$.

I počátek března byl teplý. 7. března oslaveno výročí narození pana presidenta Osvoboditele „našeho tatíčka“. Bohatý a pěkný program připravila škola obecná i měšťanská. Před oslavou městečkem byl lampionový průvod. Před radnicí proslov učinil říd. učitel v.v. Arnošt Karafiát. V polovici března napadlo mnoho sněhu a dostavily se i citelné mrazy.

(str. 74)

Dne 23. března hledá obecní rada kronikáře obecního.

28. března oznamuje zemský úřad začátek prací regulačních na Svitavě. Přišla také zpráva o zamítnutí odvolání proti obecnímu rozpočtu na rok 1935.

Mrzlo až do konce měsíce.

Duben byl více studený. Polní práce se opozdily. Brambory a řepy se sázely a sely až v květnu.

16. května. Za obecního kronikáře se navrhuje bezplatně Rudolf Bílek nebo odb. učitel Jaroslav Staníček. Vést obecní kroniku řádně není věc nejsnadnější a má býti náležitě honorována, protože se honorují práce lehčí a méně důležité a dobře.

Usneseno na obci podati žádost zemskému úřadu, aby spolek „Svornost“ byl rozpuštěn. Dále usneseno, aby obec převzala protektorát nad oslavami 50letého trvání dobrov. hasičského sboru místního.

1. května bylo opět hodně chladno, místy padal sníh. Večer před 1. květnem (večer filipojakubský) zaplály na okolních kopcích tzv. svatojakubské ohně. Je to zbytek staroslovanských ohňů jarních, kdy páleny čarodějnice. Je škoda, že ze starých

(str. 75)

slovanských zvyků, byť i pohanských, málo který se zde udržuje. O Vánocích nic, Smrtka nikde, o Velkonocích kromě pomlázky také nic, a tak ten život stává se stále bezbarevnější, všednější.

Ve škole tohoto roku vařeno pro 235 dětí (29.416 dávek). Vydání na vaření za uplynulé zimní

období činilo 25.886 Kč. Na to přispěla brněnská „zbrojovka“ 400 Kč, okres. péče o mládež 600 Kč, sociální fond 8.000 Kč.

Žáci o Vánocích podarováni šatstvem a prádlem v ceně 12.390 Kč. Továrna Löw-Beer dala na to látek pro 151 dětí. Tělocv. jednota „Sokol“ opatřila 45 dětí prádlem, obuví a šatstvem, obec obula 72 dětí. Na vaření pro chudé, hlavně děti nezaměstnaných, přispívají také zdejší rolníci a živnostníci. Na ošacení přispěli: okr. péče o mládež 500 Kč, říd. učitel Kaspar 25 Kč. Děti byly očkovány proti záškrtu. Podotýká se, že očkování proti neštovicím děje se pravidelně každý rok u 1 letých, 7 letých a 14 letých dětí, obyčejně v květnu.

Počátkem května vyskytly se noční mrazíky 3-4°C. Pak se oteplilo a o 8. května několik dní přšelo.

19. května vykonány volby do Národního shromáždění (včetně do senátu).

(str. 76)

Konec května byl chladný a deštivý. Okopávačky obtížné.

1. června. O úřad obecního kronikáře nejeví se zájem a záležitost odkládá se ze schůze do schůze.

2. června srdečně slaven „Svátek matek“ v Sokolovně. Pro děti v „Dětském domově“ v Boskovicích sebraly děti zdejší 381 vajec.

Červen zpočátku chladný a deštivý. Později se oteplilo a bylo sucho až do konce. Kolem svitávecké pouti (24./6.) na sv. Jana Křtitele byla již sena posušena a sklízena. Bylo ho nadprůměrně.

23. června zaplály po okolních návrších takzvané svatojanské ohně, zbytek to slavností letního slunovratu „Tuřic“ ze staroslovanské pohanské doby pocházející.

V červnu obilí velmi pěkně vzrostlo a slibovalo pěknou úrodu.

Těž červenec byl pěkný. Teplota až 35°Cel. Žně začaly v polovici měsíce. Obilí bylo velmi pěkné; zato zemáky a řepa trpěly suchem.

28. července usneseno na obci vložiti obecní kronikářství na bedra pí Krejstové a ř. učit. v.v. Arnošta

(str. 77)

Karafiáta. Také usneseno na váze obecní vybírati tyto poplatky: Za povoz 1 Kč, za kus dobytka 0.5 Kč, větší 2 Kč, za vagon do 100q 5 Kč, do 150q 7.5 Kč, do 200q 10 Kč, za prázdné auto 2.50 Kč. Potrubí pro místní kanalisaci ve světlosti 60-80cm dodá mistr cementář Ladislav Barta ze Svitávky a Frant. Čech z Letovic.

Prodlužuje se licence na „kino“ družině válečných poškozců na další rok.

Ředitelství státních drah v Brně nevyhovuje žádosti Svitávky ve příčině odprodeje pozemku na rozšíření hřbitova.

Srpen byl také suchý a žně zdárně skončeny a obilí sklízeno. Začátkem měsíce bylo již po žních. Ku konci měsíce trochu napršelo.

31. srpna se rozhodli pí Krejstová s Arn. Karafiátem, že budou zdarma psáti obecní kroniku. Napsali 14 stran a nechali toho. Byla podána petice na vydání zákona, aby podpory nezaměstnaným hrazeny byly z kapes zbohatlíků. Dále usneseno na obci provést kanalisaci v „Zámostí“.

V září se již selo a sklízely brambory, kterých bylo sice dost, ale byly malé.

(str. 78)

Do obecné školy nově 15 chlapců a 23 děvčata. Celkem chodí do obecné školy 223 žáků. Školu řídí říd. učitel Jos. Jedlička. Do měšťanské školy zapsáno celkem 116 chlapců a 98 děvčat. Školu řídí ředitel Josef Mihola. Pojištěno 125 žáků proti úrazu.

V září celý měsíc nepršelo.

V říjnu se citelně ochladilo a hodně přšelo, zvláště ku konci měsíce. Sklízeň řepy se pro nepříznivé počasí opozdila až do konce měsíce.

2. listopadu stanoví se cena 5Kč za 1m² plochy na stavbu rodinného domku Lad. Bartovi. Rozpočet místní školní rady schválen. Usneseno též na obci zakoupiti ovocné stromky pro obec.

10. listopadu zahrály děti pohádku „Tajemný dub“.

Obec vybízí občany, aby si 3 m od svého stavení provedli kanalisaci sami; ostatek a hlavní kanalisaci provede obec sama.

Listopad byl deštivý.

Prosinec zpočátku mírně zimavý (-5°C). Sněžilo, ale hned tálo.

14. prosince na obci prozkoumán a schválen obecní rozpočet příjmů a vydání na r. 1936.

(str. 79)

Schodek bude hrazen 200% přírážkou k činžovní dani a 300% přírážkou k ostatním daním.

Též usneseno dětem nezaměstnaných z obecních prostředků opatřiti 50 párů bot. Toho roku zemřela nejstarší osoba ve Svitávce 101 roků stará Františka Vošlejšková.

18. prosince zvolen Národním shromážděním za odstoupivšího (pro těžké ochuravění) pana presidenta T. G. Masaryka dosavadní ministr zahraničních záležitostí, pan Dr. Eduard Beneš.

Proti jeho zvolení hlasovali Němci a jedna velká česká skupina (agrárníci). Těžkou nemocí postižený pan prezident Osvoboditel doporučil volbu Dr. Ed. Beneše za svého nejzpůsobilejšího nástupce. Národ v rozumné většině jeho rady uposlechl. Žáci zdejší školy toho roku ušetřili si 5677 Kč.

Rok 1936

Leden byl zpočátku teplý. Po 20. lednu začalo mrznout na několik dní.

31. ledna vrácen od okres. úřadu rozpočet obecní na r. 1936 se žádostí o jeho dodatečnou úpravu přírážek (125% přír. k činž. dani, 350% k ostatním daním). Správa školy děkuje obecní radě za příspěvek

(str. 80)

na ošacení chudých dětí. Na obci usneseno zásadně postavení měšťanské školy ve Svitávce. Dosavadní budova patří obecné škole.

Marie Ištvánová (cikánka) se opět vyhošťuje z obce pro pohoršlivý život. Kronikář se diví, proč nebyli také vyhoštěni oni lidé, kteří ten pohoršlivý život vedli s ní.

Konec ledna byl teplý.

V únoru přituhlo (-16°C). Připadlo trochu sněhu, ale netrval dlouho. Jinak byl měsíc až do konce jasný.

7. března oslaveny narozeniny pana presidenta Osvob., který přebývá na svém zátiší zámku Lánech na Slánsku v Čechách.

21. března na obci usneseno za příspěvky ministerstva zemědělství provést úpravu potoka „Semiče“ v délce 300m. Náklad rozpočten na 30.000 Kč. Rovněž usneseno upravit náměstí za přispění ministerstva sociální péče (nouzová akce pro nezaměstnané).

Dubec chladný. Březen byl z počátku chladný, po 15. březnu se oteplilo a začaly se polní práce.

10. května zahráli žáci pohádkovou hru „Princezna Čarokráska“ v Sokolovně. Nelze upřít zdejší tělocvičné jednotě „Sokol“ zásluh o mimoškolní

(str. 81)

vzdělávání mládeže. Žáci obou škol účastnili se v Boskovicích promítání filmu „Milan Rastislav Štefaník“. Pro děti v „Dět. domově“ v Boskovicích sebrali žáci 411 vajec. Proti záškrtu očkováno celkem 152 dětí. Proti neštovicím všesky.

Protože tento měsíc obec dostala dalších 25.000 Kč na další regulaci Svitavy, začne opět s prací.

Dne 24. května pořádána oslava matek již pořádá odbor ochrany matek a dětí ve Svitávce

pod protektorátem obce.

Polní práce až začátkem tohoto měsíce skončeny.

Květen byl teplejší; přšelo skoro denně, vše rostlo vůčihledě. Ku konci měsíce se již sekly louky.

V červnu byla již velká horka. Denně přšelo. Dostavily se povodně. Obilí polehlo.

Dne 13. června projížděl Svitávkou po dráze pan president Dr. Eduard Beneš.

V červenci za velké lijáky s bouřkami, velká vedra, ve stínu 28°Cel. na slunci až 48°Cel.

4. července usneseno většinou zříditi čtvrtou třídu při místní měšťanské škole a opatřiti k tomu účelu třídu, otop a čistění. (Proč toto usnesení nebylo jednomyslné?)

(str. 82)

Na půjčku obrany státu usneseno na obci upsati 10.000 Kč.

Srpen byl deštivý, obilí hodně porostlo a s obtížemi sklízeno. Ještě v září se obilí klídilo. Chov včel se ten čas nevyplácel. Vůbec včelařství ve Svitávce zápasí s obtížemi hlavně rázu přírodního. Včelaři více krmí včely než vybírají med. Není dostatek pastvy. Akátů málo, lípe zde zřídka medují, medonosných rostlin pěstuje se málo. Tak je zde chov včel vlastně obětí a včelaři by měli vlastně dostávat subvence.

Počátkem školního roku zapsáno do obecné školy 44 nováčků. Celkem 202 žáci. Školu řídil zat. spr. školy učitel Frant. Řepka. Učili učitelé Fiedler, Řepková, Daneš, Hoffman, Jelínková. Proti úrazu pojištěno 143 žáků i s učiteli. Žáci, zvláště v I. třídě trpěli osýpkami, průušnicemi a růz. záněty. Do měšťanské školy zapsáno 145 chl. a 114 děvčat. K dosavadním časopisům odebíraným žáky přibyly: Poupě, Sokolské jaro. Žáci ušetřili si 4992 Kč.

V září sklízeny brambory, které hodně hnily. Selo se až v říjnu za vlažného ale deštivého počasí.

(str. 83)

Na polích se vyskytlo mnoho hrabošů, kteří dělali mnohé škody.

Od 15. října vařilo se pro děti až do 30. dubna 1937. Stravováno na 246 dětí, počet dávek 30.504. Vařily učitelky. Rozpočet činil 27.780 Kč. Na to dala okres. péče o mládež 800 Kč, ministerstvo soc. péče 7.000 Kč.

Dne 27. října byla besídka dětí s rodiči s bohatým programem. Místní obvodní lékař, Dr. Jan Dosoudil poučil přítomné o nakažlivých nemocech.

Dne 28. října. Lampionový průvod a tábor lidu na náměstí. Promluvili ř. uč. v.v. Arn. Karafiát

a řed. měšť. školy Jos. Mihola.

Listopad byl mírný, bez deště, proto se ještě zbytky úrody klídily. Druhá polovice měsíce byla chladná s nočními mrazíky. Pršelo opět.

V prosinci se oteplilo. Později napadlo dost sněhu, ale neudržel se dlouho. Po 10. prosinci pršelo a počasí bylo blátivé.

13. prosince sehráli žáci divadelní hru „Krakonoš“. Na Vánoce dostaly děti dárků v ceně 11.380 Kč.

I starší děti daly mladším obnošené ale ještě upotřebitelné čásky oděvu. Továrna ošatila 162 děti látkami

(str. 84)

v ceně 6480 Kč, obec ošatila 51 dětí za 2350 Kč, „Sokol“ 53 dětí za 1590 Kč, místní školní rada ošatila 24 děti za 960 Kč. „České slovo“ z Prahy poslalo 3 obleky pro malé žáky.

29. prosince projednán a schválen obecní rozpočet příjmů a vydání na r. 1937.

Potřeba 152.438 Kč

Úhrada 66.940 Kč

Schodek bude uhrazen 125% přirážkou k dani činžovní, 350% přirážkou k daním ostatním.

Rok 1937

Leden začal s mrazy a sněhem (-17°Cel.). Sněhu napadlo do výše 30cm.

30. ledna promítán ve zdejší „kině“ poučný film o Španělsku, které právě bylo zmítáno občanskou válkou, do které se pletli Italové a Němci.

Zima v lednu nepolevila. Sníh potrvál až do konce měsíce. Toho času jednoho večera ukázala se na severozápadní obloze nádherná polární záře, zjev u nás velmi vzácný.

Dne 22. února při náhlém oteplení nastala silná

(str. 85)

obleva, která způsobila povodeň. Údolí zaplaveno, meliorační práce strhány. Náměstí zpětným tlakem vody v kanalisaci zaplaveno. Značné škody se staly na regulaci. Při zachraňování prací na regulaci utonul 27letý občan Šönflok. Tělo jeho nenalezeno. Celý týden povodeň trvala.

Zdejší učitelstvo účastnilo se cvičebných kursů za účelem doplnění svého sebevzdělání.

6. března oslaveno výročí narození pana presidenta Osvob. pěkným vlasteneckým programem.

V březnu bylo pěkné počasí a začaly se polní práce. Pěkně bylo až do 24. března.

14. března promítán ve zdejší „kině“ film „Jánošík“.

Okrašlovací spolek zdejší zasadil 60 okrasných stromů.

25. března (na Zelený čtvrtek) napadl sníh, který hned roztál. Další dny přelo.

Duben byl zpočátku deštivý.

24. dubna žádá zemský úřad na Obci 2 Kč denního příspěvku pro sirotka Aloisa Havelkovi po padlém vojáku. K tomu na obci usneseno požádati ministerstvo sociál. péče o příspěví k úhradě

(str. 86)

onoho vydání. Ani se při tom jednání nikdo nezačervenal? Usneseno dále přispět na další regulaci 25%.

Celý duben byl kromě několika dní deštivý. Polní práce se pozdržely.

Květen byl pěkný, teplý, bez deště. Koncem května již začato se sklízni sena.

22. května konána zdravotní prohlídka školních dětí obv. lékařem Dr. Janem Dosoudilem.

23. května slaven „svátek matek“.

26. května uhodil blesk při bouřce do školy a poškodil pouze elektrické vedení v ceně 30 Kč.

28 května. Oslaveny narozeniny pana presidenta, Dr. Eduarda Beneše obvyklým způsobem.

29. května navštívily Svitávku učitelky z Ostravy. Líbilo se jim tu.

Na 26. Dětský den sebraly děti 650Kč a pro „Dětský domov“ v Boskovicích 370 vajec.

V červnu přišel dlouho očekávaný déšť. Po 16. červnu pršelo celý týden. Na konec měsíce bylo pěkné počasí.

Do ozdravovny v Šumperku odesláno na 6 neděl

(str. 87)

na náklad ministerstva zdravotnictví 6 děvčat. Prospělo jim to. Chlapec, Milan Randula z I. třídy, utrpěl zlomení nohy a dostal od pojišťovny 216 Kč.

V červenci začaly žně o 14 dní dříve než jindy. Počasí bylo celkem příznivé až na jedinělé přeháňky. Do konce měsíce bylo skoro všecko obilí sklíženo. Obilí, kromě žita, sypalo obstojně.

Ceny: 1q pšenice 160 Kč, 1q žita 140 Kč, 1q ječmene 140 Kč, 1q ovsa 120 Kč

7. srpna projednán obecní rozpočet příjmů a vydání na rok 1938.

Potřeba 153.393 Kč

Úhrada 68.828 Kč

Schodek bude uhrazen 114% přirážkou k dani činžovní, 350% přirážkou k daním ostatním.

V měsíci srpnu byly vydatné deště, které pomohly bramborům a řepám, ale brzdily poslední sklizeň obilí. Od 15. srpna bylo zas teplo až do konce měsíce.

Počátkem školního roku zapsáno do obec. školy 44 nováčků (24 chl. a 20 děvč.). Celkem do obecné školy 215 žáků. Správu školy vede učitel Frant. Řepka. Zavedeno na obecné škole vyučování jazyku německému.

(str. 88)

Do měšťanské školy zapsáno celkem 134 chl. a 99 děvč.

Do Londýna odstěhovali se s rodiči Bedřich a Markéta Löw-Beerovi. Z Německa přicházely pro Židy nepříznivé zprávy. Tedy raději včas zmizet.

Pojištěno bylo 215 žáků a 5 učitelů proti úrazu. Jedné žačce zas vyplaceno po zlomení nohy 300 Kč.

K odebíraným časopisům přibyly: Anděl Strážce, Rozkvět. Děti si ušetřily 12.451 Kč.

Od obce podána žádost k minist. soc. péče o půjčku 72.000 Kč na další regulaci Svitavy pod továrnu.

Ve věci 4. tř. měšťanské školy (kurs) usneseno (tentokráte jednomyslně) varovati se jakýchkoli závazků v úhradě. Chlapec, Vladimír Cetkovský dán do ústavu pro zmrzačené v Král. Poli. Příspěvek 1 K denně od obce. Obecní rada přijímá protektorát nad zborovskými oslavami požádanými míst. dobrov. hasičským sborem.

15. srpna byly na další 3 roky pronajaty obecní pozemky. Jelikož se úřady ve věci regulace Svitavy pod továrnou k ničemu nemají, usnesena důrazná urgence.

Září zpočátku bylo pěkné. Pak přišly lijáky.

(str. 89)

Rostlo mnoho hub.

Smrt pana presidenta Osvoboditele, Tom. G. Masaryka. Dlouho jsme se báli o jeho život. Dlouho bojovalo tělo i duch proti smrti, až 14. září na zámku v Lánech oboje podlehl. Stali jsme se sirotky. Republika a národ ztratili svého otce a prvního presidenta, nazvaného čestným názvem „Osvoboditel“. Nezměrný smutek zkrušil celý národ při smrti „tatička“ a statisíce jeho „dětí“ putovalo do Prahy a do Lán účastniti se jeho pohřbu a naposledy pokloniti se velkému a drahému mrtvému. Žádný snad panovník na světě nebyl tak oplakán jako tento president. Za Svitávku účastnili se pohřbu učitel zdejší obec. školy Frant. Řepka se svou manželkou.

14. září pořádána tryzna za zemřelého občanstvem na náměstí. 19. září byla tryzna v Sokolovně. 21. září vyslechlo občanstvo radiové vysílání pohřbu.

Nezapomene vděčný národ svého nejlepšího syna a vůdce!

V den pohřbu sešlo se celé obecní zastupitelstvo ke smuteční schůzi, na níž oceněny neskonalé zásluhy zemřelého o národ a o vlast.

(str. 90)

Dne 14., 17., 19. a 21. září pořádány přednášky o presidentu Osvoboditeli u příležitosti jeho smrti.

25. září pořádána v „Sokolovně“ výstava ovoce a jiných hospodářských plodin.

Tento měsíc vybírány brambory, kterých bylo dost a dost. Z jedné míry až 100 pytlů! Ku konci

měsíce nastalo deštivé počasí. V příznivém počasí říjnovém zaseto a řepy sklízeny. Ozimy krásně vzešly.

Na obci usneseno vybíratí dávky z lihovin dle vládních vzor. pravidel. Také usneseno, aby se hlídači v zimních měsících vyplácelo 150 Kč měsíčně.

Listopad byl chladný a deštivý. 11. listopadu byly sněhové přeháňky, občas mráz.

27. listopadu ukazovalo zdejší „kino“ filmy: „Naše Vojsko“, „President Osvoboditel“.

V prosinci zamrzlo a napadlo něco sněhu.

28. prosince mráz -16°Cel.

4. prosince na obci usnesena stavba nájemných nouzových domků. Nemá však peněz. Podá se žádost, aby byly vyřízeny daňové a přírážkové nedoplatky zdejší továrny co nejdříve.

(str. 91)

Schválení účtů obecních za rok 1936 vzato na vědomí. Na zalesňování objedná obec 7000 tříletých smrčků.

19. prosince promítán zajímavý film „Lov a léčka“.

25. a 26. prosince sehráli žáci hru „Štědrý večer.“

Tento čas trpěly děti anginou, spalničkami, chřipkou, záněty středního ucha, spálou a zaškrtém. 1 žák onemocněl zánětem mozkových blan. Pro děti se ve škole vařilo. O vánocích podarováno z ošacovací akce 256 dětí látkami na šaty, obuví, prádlem. Přispěli: Továrna Löw-Ber 6240Kč (látky pro 156 dětí), „Sokol“ 1560 Kč pro 52 dětí, „Slovíčko“ obléklo 12 dětí v ceně 600 Kč, okres. péče o mládež dala 750 Kč.

Rok 1938

Počátek ledna studený. 12. ledna se oteplilo a byly pěkné dny až do konce.

Podobný byl i začátek února. 5. února na obci usnesena rekonstrukce okresní silnice I. tř.

Svitávkou a přispěti na ni. Uhradí se též náklad na přilehlou kanalisaci, přídlažbu a rigoly.

Také na obci usneseno nedati nic na postavení hospodářské školy v Boskovicích. Projevna také dobrá vůle postavit

(str. 92)

na náměstí pomník panu presidentu Osvoboditeli.

11. února stalo se nové usnesení stran podpory na Hospodářskou školu v Boskovicích.

Odhlasována dodace 2.000 Kč k tomuto účelu. Také usneseno opět pronajati obecní cihelnu.

11. února přišla velká metelice. Rázem napadlo 30 cm sněhu, ale ten vlivem teplého počasí brzy roztál.

6. března vzpomínková oslava narozenin pana presid. Osvoboditele.

Počátek března začal sychravě s menšími nočními mrazy, pak bylo vlažné počasí až do konce.

3. a 4. dubna sehrály děti v „Sokolovně“ hru „Slavný mistr Kopřiva“. Výtěžek uložen na vánoční nadílku.

23. dubna promítán v míst. „kině“ pěkný český kulturní film „Filosofská historie“ od Aloisa Jiráska.

Jarní práce začaly již 10. března a byly do konce toho měsíce hotovy; jen málo zůstalo na duben.

V dubnu se ochladilo. 7., 8. a 9. dubna byly velké sněhové přeháňky, 10. a 11. dubna mráz - 5°C.

(str. 93)

Pak střídalo se teplo s chladem. 18., 19., 20. a 21. dubna silně mrzlo (až -7°Cel.). Mak musil býti znovu zaset.

25. dubna začal padati sníh, 26. dubna do toho přšelo, ale chladno zůstalo do konce měsíce.

Květen byl opět chladný až do 15. května. Téměř každou noc byl mrazík. Pak se konečně oteplilo a deštivé počasí trvalo do 22. května.

S. K. Moravan (sportovní klub „kopané“) ve Svitávce dostal od obce povolení postavit na hřišti dřevěné kabiny.

Také usnesena ochrana květů (pokuty 10 Kč). Také ještě usneseno žádati zemskou školní radu o zrušení konkursu na místo ředitele a říd. učitele. Příčina se neuvádí, ale jest na snadě. 15. května oslaven obvyklým způsobem „svátek“ matek. Na 27. dětský den děti sebraly 680 Kč a „Dět. domovu“ v Boskovicích 400 vajec. Stravovací akce pro děti začala 5. října 1937 a končila 30. dubna 1938. Vařeno pro 254 dětí po 121 den, 30.756 dávek, náklad 21.730 Kč. Sbírka na obranu státu vynesla 400 Kč, na Čsl. Červ. kříž 50 Kč. Zavedena poradna pro volbu povolání v Boskovicích. Bylo očkování dětí proti neštovicím a záškrtu. Prohlídka zdravotního stavu dětí obvodním lékařem.

(str. 94)

29. května provedeny obecní volby ve Svitávce.

komunisté	7 mandátů
soc. demokraté	6 “
národ. socialisté	5 “
lidová (katolicko-národní)	5 “
republikáni (agrárníci)	3 “
továrna	1 mandát

Volby provedeny v klidu, bez protestů již pod dojmem blížící se pohromy.

28. května oslaveny narozeniny pana presidenta Dr. Ed. Beneše.

V ten čas stahovaly se hrozné mraky nad naší republikou. Po připojení Rakouska k Německu umínil si tak zvaný „vůdce“ Němců, kancléř říšský Adolf Hitler, odstraniti český klín do říše německé. Na to se před ním neodvážil ani kancléř Bismark! Dobrá připravenost Němců, naprostá nepřipravenost západních velmocí, revolta našich tak zv. sudetských Němců pod vedení štváčů Konráda Henleina, Krebse a t.d., zrada zastupitelstva slovenského a západních velmocí a konečně nesjednocenost našich stran, z nichž

(str. 95)

jedna (agrární) se dokonce smlouvala s Němci na rozbití republiky, dopomohly Hitlerovi k provedení plánu. Národ sice rychle postavil se k obraně a tak odhodlaně, že svět udivil, ale opustili nás všichni, kteří spojenectví a ochranu nám zaručovali, a dokonce zakázali nám se brániti. Neprozíravá reakce anglická vyslala k nám pozorovatele (lorda Runcimana), který jednal pouze s našimi Němci a nás opomenul. „Hodili nás, jak se říká, přes palubu“, aby

zachránili prý mír.

Velkolepý sokolský slet v červnu a červenci pořádaný byl posledním, světlým paprskem v šířících se tmách. Slet konán byl v Praze na pláni strahovské. Účastnili se ho ze Svitávky 4 žáci, 52 dorostenci a 79 mužů a žen. Zdejší sokolskou župu „krále Jiřího“ vedl do Prahy župní náčelník, učitel Frant. Řepka.

Červen do 6. byl chladný a deštivý. Se seny byly zpočátku potíže, pak se počasí obrátilo, bylo pěkně a teplo až do konce měsíce.

Červenec byl teplejší, deště ojedinělé. Žně začaly 25. července při pěkném počasí. 27.

července strhl se silný liják.

Srpen byl do 14. teplý, pěkný. Žně skončily.

21.-24. srpna ve dne v noci přšelo. Svitava vystoupila

(str. 96)

z břehů a zaplavila níže položená pole a luka. V sousední Skalici zaplavila voda mlýnské kanceláře, přízemí hospodářského družstva a některé rolnické usedlosti. Hasiči několikrát musili zakročit. Škody jen v hospod. družstvu činily na 100.000 Kč. Otavy byly zničeny. Obilí, které ještě zbylo, porostlo a nebylo k potřebě. 30. srpna ještě přšelo.

Zvolena nová místní škol. rada. K volbě se sdružily strana lidová (katolicko-národní) s komunistickou, agrární se živnostenskou, sociální demokraté s národně socialistickou a továrnou. Trochu divné spřežení! Také zvolen nový polní hlídač s platem 300 Kč měsíčně. Rovněž usneseno na obci (již podruhé) zříditi pomník panu presid. Osvoboditeli.

V září bylo již stálejší počasí, ale mezinárodní nebe bylo zle zachmuřeno. Konference státníků v Mnichově nás oloupila o pohraniční kraje v Čechách a na Moravě. Pomoci nebylo lze se nadíti odnikud. Jedinou nabídku pomoci se strany ruské naše vládnoucí politická skupina (agrární) odmítla. Z ruských slovanských komunistů byl u nás větší strach než z německých nacistů! Dala se čekat, že přijdou

(str. 97)

ještě horší věci. Bylo to patrné z chování našich Žido-němců. Již se nijak vítězně neusmívali, cítili, že ani oni nevyjdou z té bouře se zdravou kůží. Z Německa přicházely o jejich osudu zlé zprávy. Naplňovalo se staré české přísloví „Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá“. Nebylo nadšenějších a nebezpečnějších šířitelů němectví nad Židy! Jejich vliv a hlavně zámožnost udržovaly v našich (a vůbec slovanských městech), napříkl. v Brně, zkomírající němectví nad

vodou.

Protože všechny tyto pro nás tak osudné události podrobně jsou vylíčeny v mnoha knihách a časopisech, nemíní se pisatel této kroniky šířeji o nich zmiňovati a omezí se jen na nejnutnější.

Počátkem září zapsáno do obecné školy 11 chl. a 24 děvč. nováčků. Celkem 201 žáků a žaček. Do měšťanské školy 111 chlapců a 92 děvčata. Zavedeno na obec. škole vyučování němčině již od 3. šk. roku! Žáci i učitelé pojištěni proti úrazu. Ušetřili si 12.840 Kč.

V září bylo jasné a teplé počasí. Sklizeň zemáků skončena dobře. Brambor bylo dosti nahnilých.

Změnou politických poměrů nebylo veřejných přednášek ani oslav a projevů. Pouze pietně vzpomenu 14. září

(str. 98)

prvního výročí smrti presidenta Osvoboditele.

21. září nařízena mobilisace našeho vojska do 40 let. Byla zbytečna! Musili jsme ustoupiti diktátu „spojenců“ Francie a Anglie.

V říjnu bylo chladno a deštivo. Řepy klídily se obtížně. Zaseto.

5. října. Na nátlak vládnoucí skupiny v republice (agrární) musil se president Dr. Ed. Beneš vzdáti úřadu. Odejel do zahraničí. Mnozí špatní a zaslepení Čechové ho vyprovázeli posměchem! Na jeho místo zvolen vysoký justiční úředník Dr. Emil Hácha. To bylo přede hrou nejhorší rány, kterou náš národ od počátku svého bytí utrpěl. Slovensko zradilo, nás opustilo, Češi ze Slovenska vyhnáni. Podkarpatská Rus následovala příkladu Slovenska. Maďaři obsadili některé slovenské kraje a Podkarpatskou Rus. I bratři Poláci se přiživili a obsadili celé Těšínsko.

5. listopadu projednán a schválen obecní rozpočet na r. 1939. Schodek uhradí se 80% přirážkou k dani činžovní a 270% přirážkou k daním ostatním.

V listopadu bylo dosti pěkně až do 20. listopadu.

(str. 99)

Němci a Italové rozhodli ve Vídni o přidělení části Slovenska a Podkarp. Rusi Maďarům. Slováci klídí první ovoce své zahrady. Itálie se nezapřela. Napřed nám jakoukoliv obranu zakázala a pak její vůdce Mussolini prohlásil o nás, že národ, který se neumí brániti, nemá právo na existenci!

Ku konci listopadu se ještě pracovalo na polích.

4. listopadu začalo se stravování žactva i obědy. Výdaje činily 13.864 Kč a byly kryty z místních prostředků. V prosinci bylo ošaceno 251 dětí za 10.300 Kč. Obvyklí dárci přičinili se o zdar věci.

Prosinec byl mlhavý a deštivý. V obci i okolí řadí mezi dobyt看em slintavka a kulhavka.

Až do konce prosince mrzlo a sněžilo.

Na nátlak Němců rozpustila naše vláda politické strany. Povoleny jen „Národní strana práce“ a „Národní jednota“.

Žáci zahráli divadlo „Princezna Čarokráska“ a „Kvíteček štěstí“. V místním „kině“ promítány kulturní filmy: Karel Hynek Mácha, X. všesokolský slet, Sněhurka a sedm trpaslíků. 17. prosince pronajímá se část radnice občanské záložně svitávecké za 50 Kč měsíčně.